สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

1(ง)

หนังสืออ้างอิง
ใช้เฉพาะที่

การเปรียบเทียบความสามารถในการจำที่เรียนด้วยเทคนิคท่องซ้ำและเทคนิคโลไซของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สุปราณี เสาวคนธ์

13 พ.ย. 2546
171034

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2546

ISBN 974-9603-68-0

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพินทร์ ฉายวิมล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด บุญเรือง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 31 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม และ รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพินทร์ ฉายวิมล อาจารย์จรีรัตน์ ไกรเพ็ชร อาจารย์นภาวัลย์ กสิฤกษ์ และอาจารย์กาญจนา เพ็ชรรัตน์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้ข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์พรประภา ไทยอุทิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี ตลอดจนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างดี และกำลังใจที่มีจากครอบครัวที่ทำให้สำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

สุปราณี เสาวคนธ์

มีการศึกษาถึงจำนวนข้อมูลที่ความจำระยะสั้นของคนปกติโดยทั่วไปสามารถเก็บรักษาไว้ได้ในเวลาเดียวกันนั้นมีประมาณ 5-9 หน่วย (chunk) (ฉลอง ทับศรี, 2540, หน้า 41) ไม่ว่าสิ่งเร้าที่ใช้จะเป็นตัวเลข พยางค์ไร้ความหมาย หรือคำที่มีความหมายก็ตาม สำหรับความจำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นจากการศึกษาของสุจิตรา ติกวัฒนานนท์ (2531) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ทางสายตากับความจำระยะสั้นเกี่ยวกับคำที่มีความหมายพบว่ามีความสามารถจำคำได้จำนวน 5 คำ ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นประสาทสัมผัสหูบกพร่องทำให้ไม่สามารถได้ยินเสียง ไม่สามารถพูดติดต่อกับคนอื่นได้เหมือนกับคนปกติจึงต้องอาศัยการรับรู้ทางสายตาเป็นการทดแทน ในการอ่านริมฝีปาก การอ่านท่าทางของบุคคลอื่น หรือการเลียนแบบการพูดของคนปกติ ล้วนต้องใช้การรับรู้ทางสายตาเป็นองค์ประกอบทั้งสิ้น (นาที เกิดอรุณ, 2538, หน้า 2) โดยปกติเด็กที่รับรู้จากการเห็นมักเรียนรู้ได้เร็ว แต่ก็ลืมได้เร็วเช่นกัน ดังนั้นจึงพบเสมอๆ ว่า คนที่บกพร่องทางการได้ยินมักลืมง่าย (ศรียา นิยมธรรม, 2541, หน้า 45-48) ในเด็กปกติความจำจะเกิดจากการฟังและการเห็นประกอบกัน แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ความจำจะเกิดจากการเห็นเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พัฒนาการทางภาษาด้อยกว่าเด็กปกติ (สุจิตรา ติกวัฒนานนท์, 2531, หน้า 2) ปัญหานำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินคือเรื่องการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการรับฟัง การเข้าใจการพูดหรือภาษาของผู้อื่น หรือการพูดคุย การแสดงออกทางภาษาเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ (ศรียา นิยมธรรม, 2541, หน้า 33) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีข้อจำกัดทางภาษาและถ้อยคำ ทั้งการรับรู้และการแสดงออก มีความจำกัดในการเชื่อมโยงคำเข้ากับประสบการณ์ และมีความจำกัดในการพูดที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับผู้อื่น เนื่องจากมีความจำกัดในการรับข้อมูลเข้า ส่งข้อมูลออก และขาดประสบการณ์ทางด้านภาษาและการพูด จึงไม่สามารถเรียนรู้ความหมาย สัญลักษณ์ และมโนทัศน์ได้ในแนวทางเดียวกับที่เด็กปกติเรียนรู้ เด็กเรียนรู้ความหมายของคำได้ค่อนข้างยาก นอกจากนี้คำในภาษาพูดมีความสัมพันธ์กับคำในภาษาเขียน นั่นคือการเรียนรู้ภาษาพูดเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานก่อนที่เด็กจะเรียนอ่าน และเข้าใจการอ่าน (ดารณี อุทัยรัตนกิจ, 2538, หน้า 69)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าความจำเป็นความสามารถทางสมองที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ในการทดสอบความจำนั้นสิ่งเร้ามีอิทธิพลต่อความจำมาก แบบทดสอบความจำที่ใช้ในปัจจุบันมีการใช้สิ่งเร้าหลายรูปแบบ ได้แก่ สิ่งเร้าที่เป็นภาษา สัญลักษณ์ และภาพ ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้ควรใช้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 11-12 ปี เพราะเป็นวัยที่สามารถสร้างภาพในใจและจินตนาการเป็นรูปธรรมได้ ส่วนรูปแบบที่ใช้ในการทดสอบความจำมีหลายลักษณะ โดยเฉพาะการทดสอบการระลึกตามตัวแนะที่กำหนดสิ่งที่จะจำมาเป็นคู่ๆ และการวัดความจำนั้นนิยมวัดอยู่ 2 แบบ คือ แบบ

42911166 : สาขาวิชา : เทคโนโลยีทางการศึกษา ; กศ.ม.(เทคโนโลยีทางการศึกษา)
คำสำคัญ : ความจำ/เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน/เทคนิคความจำ

สุปราณี เสาวคนธ์ : การเปรียบเทียบความสามารถในการจำที่เรียนด้วยเทคนิคท่องซ้ำและเทคนิคโลไซของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (THE COMPARISON OF MEMORY RECALL ABILITY BETWEEN MAINTENANCE REHEARSAL AND LOCI TECHNIQUE OF PRATHOMSUKSA SIX HEARING -IMPAIRED STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ฉลอง ทับศรี, Ed.D., ผศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ด., รศ.ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, กศ.ด., 127 หน้า. ISBN 974-9603-68-0

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนด้วยเทคนิคท่องซ้ำและเทคนิคโลไซ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 24 คนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มที่ 1 เรียนด้วยเทคนิคท่องซ้ำ กลุ่มที่ 2 เรียนด้วยเทคนิคโลไซ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือคู่ของคำศัพท์ 48 คู่ ประกอบด้วยแบบทดสอบความจำก่อนการทดลอง 12 คู่ แบบฝึกความจำที่เรียนด้วยเทคนิคท่องซ้ำและแบบฝึกความจำที่เรียนด้วยเทคนิคโลไซ อย่างละ 2 ชุด ชุดละ 12 คู่ แบบทดสอบความจำหลังการทดลองความจำ 12 คู่ และแบบทดสอบความสามารถในการจำ

วิธีการดำเนินการทดลองเริ่มจากทดสอบความสามารถของความจำก่อนการทดลองโดยให้นักเรียนดูคู่ของคำศัพท์และพยามยามจำให้ได้มากที่สุด จากนั้นดำเนินการฝึกความจำด้วยแบบฝึกความจำด้วยเทคนิคท่องซ้ำโดยให้นักเรียนดูคู่ของรูปภาพ ภาพละ 5 วินาที ดูซ้ำกัน 3 รอบ หลังจากนั้นทำกิจกรรมคั่นระหว่างการทดลองเป็นเวลา 2 นาที แล้วจึงทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการจำ ในส่วนของการทดลองด้วยเทคนิคโลไซผู้วิจัยให้นักเรียนดูคู่ของคำศัพท์โดยนำไปเชื่อมโยงกับสถานที่ที่นักเรียนคุ้นเคย หลังจากนั้นทำกิจกรรมคั่นระหว่างการทดลองเป็นเวลา 2 นาที แล้วจึงทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการจำ การทดสอบหลังการทดลองให้นักเรียนดูคู่ของคำศัพท์และใช้เทคนิคที่ได้ฝึกไปมาช่วยในการจำ และทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการจำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิคโลไซมีความสามารถในการจำสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิคท่องซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

42911166 : MAJOR : EDUCATIONAL TECHNOLOGY ;
M.Ed.(EDUCATIONAL TECHNOLOGY)
KEYWORD : MEMORY ABILITY/HEARING IMPAIRED/MEMORY TECHNIQUE

SUPRANEE SAOWAKHON : THE COMPARISON OF MEMORY RECALL ABILITY BETWEEN MAINTENANCE REHEARSAL AND LOCI TECHNIQUE OF PRATHOMSUKSA SIX HEARING- IMPAIRED STUDENTS. THESIS ADVISOR : CHALONG TUBSEE, Ed.D., PIRAT WONGNAM, Ph.D., PONGPRASERT HOGSUWAN, Ed.D., 127 p. ISBN 974-9603-68-0

The objective of the research was to compare the memory recall ability through of two learning techniques : maintenance rehearsal and loci techniques: upon meaning recall of prathomsuksa six students. The sample were selected by purposive sampling, consiting of 24 hearing impaired students. They were divided into a rehearsal maintenance group and lico technique group (12 subjects each). Those students were from Sotsuksa Chonburi School.

Instruments used in the study were 48 pairs pictures : 12 paired of the 24 paired of pretest meaning recall , the learning maintenance rehearsal and loci techniques exercise and 12 paired of the posttest meaning recall. In the pretest, the students of two group saw the pictures, try to memory and have the memory recall test. The treatments were presented in the pairs of pictures. In the experiment, the students in a rehearsal maintenance group saw the pictures three times with 5 second and those loci technique group saw the pictures link with the places. In all test for the memory recall ability, each activity of took 2 seconds and test in a saw. In the posttest, the students of two group saw the pictures and used the techniques with difference exercised and have the memory recall test. The statistics for the data analysis was ANCOVA.

The results of the study showed that the lico technique was higher than maintenance rehearsal with statistical significance at the .05 level.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ

สารบัญ..... ฉ

สารบัญตาราง..... ฌ

สารบัญภาพ..... ญ

บทที่

1 บทนำ..... 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า..... 4

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า..... 4

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า..... 4

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า..... 5

นิยามศัพท์เฉพาะ..... 5

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน..... 8

ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน..... 9

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน..... 9

ลักษณะพัฒนาการทางการพูดและภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน..... 12

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน..... 14

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสายตา..... 18

ความหมายของการรับรู้ทางสายตา..... 18

กระบวนการรับรู้ทางสายตา..... 19

บทที่ หน้า

การรับรู้ทางสายตากับการคิด..... 21
ความสำคัญของการรับรู้ทางสายตา..... 21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความจำ..... 23
ความหมายของความจำ..... 23
ความจำกับการรับรู้..... 23
โครงสร้างของระบบความจำ..... 25
การทดสอบความจำ..... 36
ความจำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน..... 37
การจำจากการเห็นและการจำจากการได้ยิน..... 34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเทคนิคช่วยจำ..... 39
เทคนิคการท่องซ้ำ..... 41
เทคนิคระบบโลไซ..... 42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแบบฝึก..... 45

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 50
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 51
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 51
การออกแบบการวิจัย..... 53
การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 54
การวิเคราะห์ข้อมูล..... 55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 55

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 56
การวิเคราะห์ข้อมูล..... 56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 56

บทที่ หน้า

5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 61
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า..... 61
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า..... 61
ประชากร..... 61
กลุ่มตัวอย่าง..... 61
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 61
วิธีการดำเนินการทดลอง..... 62
การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 62
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 63
อภิปรายผล..... 63
ข้อเสนอแนะ..... 64

บรรณานุกรม..... 65

ภาคผนวก..... 71
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงวุฒิ..... 72
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ..... 73
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 80

ประวัติผู้วิจัย..... 127

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

1 เปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน..... 13

2 แสดงกลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัย..... 50

3 แบบแผนการวิจัย..... 53

4 คะแนนความสามารถในการจำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการทดลอง..... 58

5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการจำของนักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิคท่องซ้ำและเทคนิคโลไซ ก่อนและหลังการทดลอง..... 59

6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนความสามารถในการจำของนักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิคท่องซ้ำและเทคนิคโลไซ..... 59

7 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความจำก่อนการทดลอง..... 76

8 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบฝึกความจำด้วยเทคนิคท่องซ้ำ ชุดที่ 1..... 77

9 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบฝึกความจำด้วยเทคนิคท่องซ้ำ ชุดที่ 2..... 78

10 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบฝึกความจำด้วยเทคนิคโลไซ ชุดที่ 1..... 79

11 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบฝึกความจำด้วยเทคนิคโลไซ ชุดที่ 2..... 80

12 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความจำหลังการทดลอง..... 81

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

1 แผนภูมิให้บริการศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน..... 16
2 แสดงขั้นตอนการทำงานของกระบวนการจำตามแบบกาเย่..... 24
3 แสดงรูปแบบของประมวลสารสนเทศ..... 28